

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 19641/2023
23.10.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранке Дражић, председника већа, Марине Милановић и Весне Мاستиловић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији су пуномоћници Снежана Цемовић и Мирослав Петровић, адвокати из ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Краљеву, ради накнаде материјалне штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1880/22 од 04.04.2023. године, у седници већа одржаној дана 23.10.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1880/22 од 04.04.2023. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Чачку П 58/21 од 25.05.2022. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде материјалне штете исплати износ од 46.300 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, са каматом коју признаје Централна банка Европске Уније почев од 16.02.2017. године до исплате; ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова поступка исплати износ од 506.734,00 динара са законском затезном каматом почев од извршности пресуде до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1880/22 од 04.04.2023. године, преиначена је пресуда Вишег суда у Чачку П 58/21 од 25.05.2022. године, тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца АА из ... којим је тражио да се обавезе тужена Република Србија да тужиоцу на име накнаде материјалне штете исплати износ од 46.300 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, са каматом коју признаје Централна банка Европске Уније почев од 16.02.2017. године до исплате;

обавезан је тужилац да туженој на име трошкова поступка исплати износ од 112.500,00 динара са законском затезном каматом почев од извршности пресуде до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11, ... 18/20) Врховни суд је утврдио да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Других битних повреда одредаба парничног поступка из наведене законске одредбе, која би могла представљати основ за уважавање ревизије тужиоца нема.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац АА је био оснивач и власник СЗТКУР „Морнар“ која се бавила комисионом продајом, одржавањем, поправком и сервисом аутомобила, продајом резервних делова за аутомобиле, увозом возила из иностранства и у оквиру радње је имао и регистровану угоститељску делатност. У поступку вршења провере пословања привредних субјеката 30.11.2011. године од стране Полицијске управе у Чачку извршена је провера тужиоачеве СЗТКУР „Морнар“ и привремено му је одузето 40 путничких моторних возила, 20 хаварисаних и некомплетних путничких моторних возила, чамац и пословна документација у складу са законским овлашћењима и том приликом у складу са одредбама члана 82. и 225. став 1. и став 2. Законика о кривичном постуку издате су потврде о привремено одузетим предметима које је тужилац потписао. Основно јавно тужилаштво у Чачку покренуло је кривични поступак против тужиоца због постојања сумње да је извршио кривично дело недозвољено складиштење робе из члана 176а став 2. Закона о пореском поступку и пореској администрацији и кривично дело пореска утаја из члана 229. став 1. Кривичног законика; пресудом Основног суда у Чачку К 851/13 од 11.02.2016. године, која је потврђена пресудом Вишег суда у Чачку Кж 225/16 од 28.10.2016. године, према тужиоцу одбијена је оптужба да је извршио кривично дело недозвољено складиштење робе из члана 176а став 2. Закона о пореском поступку и пореској администрацији и ослобођен је оптужбе да је извршио кривично дело пореска утаја из члана 229. став 1. Кривичног законика; привремено одузети предмети (возила са пратећом документацијом) враћени су тужиоцу након правноснажног окончања кривичног поступка, а на основу потврда о враћеним предметима Републике Србије, Министарства унутрашњих послова, Дирекције полиције, Полицијске управе у Чачку, Одељења криминалистичке полиције Ку бр. 177/12 од 12.12.2016. године и Ку бр. 177/12 од 03.02.2017. године. У међувремену тужиоачева СЗТКУР „Морнар“ је брисана из Агенције за привредне регистре дана 20.03.2014. године. На основу налаза и мишљења Драгана Давидовића, вештака саобраћајне струке, утврђено је да је од тренутка када су предметна возила одузета до тренутка када су враћена дошло до пада вредности, те да разлика између вредности предметних возила у тренутку одузимања и тренутку враћања износи 46.300 евра, који износ тужилац потражује у овој

парници, у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате са каматом од 16.02.2017. године до исплате.

На основу тако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио: да је тужилац активно легитимисан у овој парници јер је тужилац лицима која су оставила возила ради комисионе продаје исплатио вредност возила предајом других возила или исплатом новца током 2013. и 2014. године, па како је његова СЗТКУР „Морнар“ брисана из Агенције за привредне регистре 20.03.2014. године, намирењем вредности возила власницима у току 2013. и 2014. године тужилац је постао власник предметних возила, која су потврдама о враћеним предметима, привремено одузети предмети који су били остављени тужиоцу на чување, без права на отуђење, враћени тужиоцу; да није било законитости у поступању органа тужене приликом одузимања возила, јер је првостепени суд увидом у списе предмета К 531/13 Основног суда у Чачку, утврдио – на основу изјашњења вештака да је постојала документација о пореклу робе на основу ког доказа је ОЈТ у Чачку одустало од кривичног гоњења против тужиоца, па органи тужене нису правилно обрадили ту документацију о пореклу робе за потребе кривичног поступка у фази истраге; како су тужиоцу возила враћена након скоро шест година, тужилац више није могао да се бави истим послом, његова радња је бирсана, регистрације возила су истекле, а вредност возила је опала, због чега тужилац у смислу члана 154. и 155. ЗОО трпи штету јер је његова имовина умањена за износ који представља разлику између вредности возила на дан одузимања и вредности возила на дан враћања, утврђену вештачењем у износу од 46.300 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС са припадајућом каматом, ценећи да тужилац није допринео настанку штете у смислу члана 192. ЗОО, због чега су испуњени услови за примену одредбе члана 154, 155. и 172. ЗОО, па је тужбени захтев тужиоца усвојио у целости.

Другостепени суд је одлучујући о жалби тужене, преиначио првостепену пресуду и правилном применом материјалног права одбио тужбени захтев тужиоца, са закључком да на страни тужене нема одговорности за штету коју је тужилац претрпео; да су од момента привременог одузимања возила и издавања потврде о привремено одузетим предметима, та возила била под режимом привремено одузетих предмета који су тужиоцу остављени на чување, без права на отуђење, због чега није могла бити извршена промена у власништву возила све до враћања истих тужиоцу, из чега произилази да возила која су привремено одузета нису била власништво тужиоца за време привременог одузимања и нису представљала имовину тужиоца, због чега нису испуњени услови ни за примену члана 154. и 155. ЗОО.

Одредбом члана 172. став 1. Закона о облигационим односима прописано је да правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција.

По оцени Врховног суда, правилан је закључак и правни став другостепеног суда да у конкретном случају нису испуњени услови за примену одредбе члана 172. ЗОО. Сама чињеница да је против тужиоца вођен кривични поступак не може се сматрати

неправилним и незаконитим радњама органа тужене, без обзира на његов за тужиоца повољан исход, с обзиром да су органи тужене поступали у оквиру законом датих овлашћења. Покретање и вођење кривичног поступка представља употребу легалних правних средстава против могућих и потенцијалних учинилаца кривичних дела и подразумева закониту процедуру током које су окривљени заштићени претпоставком невиности. Примена правних средстава не представља неправилан и незаконит рад ни у ситуацији када је окривљени ослобођен оптужбе када је оптужба одбијена или поступак обустављен, па је с обзиром на постављени тужбени захтев на тужиоцу био терет доказивања конкретног пропуста и радње предузете на његову штету и постојање узрочно-последичне везе између таквих пропуста и радњи које имају карактер неправилног и незаконитог рада органа тужене. Правилна је оцена другостепеног суда да у конкретном случају нема незаконитости ни неправилности у раду државних органа, јер су овлашћена службена лица Министарства унутрашњих послова приликом вршења својих овлашћења поступала у складу са одредбама Законика о кривичном поступку, које су наведене у потврди о привремено одузетим предметима у оквиру предкривичног поступка, јер је постојало законско овлашћење да возила са пратећом документацијом буду привремено одузета од тужиоца, односно јер су сходно одредби члана 225. став 1. Законика о кривичном поступку били дужни да предузму потребне мере да се открију и обезбеди трагови кривичног дела и предмети који могу послужити као доказ. Привремено одузети предмети су враћени када је поступак правноснажно окончан, односно када је настала обавеза за органа тужене да исте врати, обзиром да је до тада постојала сумња да је тужилац извршио кривична дела која су му стављена на терет, а за привремено одузете предмете је постојала сумња да су предметни извршења кривичних дела. Садржина потврде о привремено одузетим предметима и потврда о враћеним предметима су у складу са одредбама члана 225. став 1. и члана 151. став 1. Законика о кривичном поступку.

Врховни суд прихвата и материјално-правни закључак другостепеног суда да од момента привременог одузимања возила и издавања потврде о привремено одузетим предметима, та возила су била под режимом привремено одузетих предмета и у потврди о привременом одузимању возила, коју је тужилац потписао наведено је да су иста привремено одузети предмети који су остављени тужиоцу на чување, без права на отуђење; како је од одузимања до враћања возила било забрањено отуђење возила, није могла бити извршена промена у власништву, што је тужиоцу било познато, па тужилац није могао постати власник тих возила, због чега неосновано потражује на име накнаде штете износ који представља вештачењем обрачунату разлику у вредности возила у време одузимања и у време враћања као умањења имовине, јер иста не представља умањење имовине тужиоца (тужилац је постао власник возила тек у моменту када су му иста враћена).

Дакле, предмет тужбеног захтева тужиоца је накнада штете у висини разлике између вредности предметних возила у тренутку одузимања и тренутку враћања истих у износу од 46.300 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате са припадајућом каматом. Одговорност тужене државе као правног лица за штету коју проузрокује њен орган постоји када је трећем лицу штета проузрокована у вршењу или у

вези са вршењем функција државног органа, те да је штета настала као последица таквог рада органа који се може сматрати прекорачењем, злоупотребом или погрешном применом датих овлашћења. Орган који поступа у оквиру законског овлашћења није одговоран за штету прописану одредбом члана 172. став 1. Закона о облигационим односима. Имајући у виду да су органи тужене у конкретном случају поступали у оквиру законских овлашћења, то нема основа одговорности тужене за накнаду тражене штете у смислу члана 172. став 1. ЗОО; тужиоцу по члану 154. и 155. ЗОО не припада тражена штета, јер у време док су возила била привремено одузета није био власник истих. Осим наведеног, штета може бити испољена као разлика вредности возила приликом одузимања и враћања само за оно умањење вредности возила када је тужена држала возила на начин којим је његова вредност умањена у већој мери него уобичајеном амортизацијом, дакле у ситуацији када је последица непажљивог и неадекватног чувања возила по стопи која је већа од редовне, јер би редовна амортизација свакако настала у редовним околностима да је возило било у државини тужиоца. Само тако утврђена разлика била би у прилог постојања штете за коју би тужилац морао да докаже узрочно-последичну везу која би указивала на одговорност тужене, да је био власник возила, што овде није случај.

Са изнетих разлога неосновани су ревизијски наводи тужиоца да је побијаном пресудом погрешно примењено материјално право.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка донета применом члана 165. став 2, у вези члана 153. став 1, члана 154, 162. и 163. ЗПП.

Како се ни осталим наводима ревизије не доводи у сумњу правилност примене материјалног права од стране другостепеног суда, Врховни суд је одлучио као у изреци, применом члана 414. ЗПП.

**Председник већа-судија,
Бранка Дражић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**